

PO POTEH NARAVNE IN KULTURNE DEDIŠČINE PRI DOBRIH LJUDEH

Operacija je sofinancirana s strani Ministrstva za gospodarstvo razvoj in tehnologijo (MGRT) v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR).

PARTNERSTVO

Občina Kobilje
Raziskovalno izobraževalno središče Dvorec Rakičan - PE RIS Beltinci
Kulturno društvo "Štefan Raj" Turnišče
Mali klub Velika Polana
Veveve, informacijske storitve in grafično oblikovanje, Miha Horvat s.p.

OPIS OPERACIJE

Operacija POTEPI PRI DOBRIH LJUDEH je namenjena izboljšanju stanja okolja in izboljšanju njegove biotske raznovrstnosti ter ohranjanju naravne in kulturne dediščine območja LAS Pri dobrih ljudeh. V sklopu operacije bomo partnerji iz različnih sektorjev oblikovali nove programe, s katerimi bomo na neposreden in posreden način prispevali k izboljšanju okolja in k ohranjanju naravne ter kulturne dediščine, in razvili ter vpeljali nove naložbe, ki bodo trajnostno prispevale k uresničevanju cilja, ki ga z operacijo zasledujemo. Tako bo občina Kobilje uredila biosferno območje za rekreativne in druge dejavnosti, Kulturno društvo »Štefan Raj« Turnišče bo z nakupom folklornih oblik nadgradilo že bogato ljudsko-folklorno izročilo v občini in na celotnem območju, društvo Mali klub Velika Polana pa bo z nakupom premične opreme obogatilo izvedbo ozaveščevalnih dogodkov na prostem za vse generacije. Na inovativen način bomo vsi partnerji operacije povezali identificirane točke naravne in kulturne dediščine območja LAS Pri dobrih ljudeh 2020 in skozi namizno družabno igro POTEPI PRI DOBRIH LJUDEH poskrbeli za razširjanje znanja o bogati naravni in kulturni dediščini območja med vse generacije. Velik poudarek bomo v sklopu operacije namenili ozaveščanju o pomenu varovanja in trajnostnega razvoja naravne in kulturne dediščine ter okolja nasploh. V ta namen bomo partnerji operacije izvedli številne dogodke, druženja in delavnice, ki bodo med drugim namenjene tudi vključevanju in opolnomočenju ranljivih skupin prebivalstva.

OBČINA BELTINCI

OTOK LJUBEZNI

V neposredni bližini Beltincev se nahaja priljubljena izletniška točka »Otok Ljubezni« v lžakovcih, ki se ponša s plavajočim mlinom na reki Muri in brodom, ki ohranja starodavni način prečkanja reke Mure. V » Brežni hiši« ob mlinu se nahaja stalna razstavna zbirka Būirjaštvo na reki Muri, turistično informativna pisarna ter prodajalna z izdelki domače obrti, ekološko moko, napitki in turistično literaturo.

BŪIRJAŠKI MUZEJ

V lžakovcih se na »Otoku Ljubezni« nahaja »Būirjaški muzej«. Ko je narasla reka Mura prestopila bregove in ko je ogrozila vas, jo je kroti in jezil būirjaš. V Būirjaškem muzeju so razstavljeni predmeti in orodja, ki so jih uporabljali būirjaši pri svojem delu. Būirjaši z naravnimi sredstvi iz lesa vrb, topolov, jelš spletajo butare. Ob poškodovano brežino zabijajo kole, zlagajo plast butar, vozijo gramoz za učvrstitev, vse nekajkrat ponovijo, da dobijo kompaktno in masivno gradnjo, ki jo čvrsto zvežejo z jekleno žico ...

BELTINSKI GRAD

Beltinski grad izvira iz 15./16. stoletja. Današnja graščina je kljub historicističnim pridatkom ohranila značilno baročno podobo. V gradu se nahaja stalna razstavna zbirka »Zgodovina zdravstva v Pomurju«, razstavna zbirka »Plemiške družine v beltinskem gradu« z grofičnim salonom, razstavnimi in poročni prostori, ZTKŠ Beltinci s turistično informativno pisarno ter restavracija. V parku pred gradom je postavljena razstava starih koles, ki pripoveduje zgodbo o razvoju kolesa.

BELTINSKI GRAD

Beltinski grad izvira iz 15./16. stoletja. Današnja graščina je kljub historicističnim pridatkom ohranila značilno baročno podobo. V gradu se nahaja stalna razstavna zbirka »Zgodovina zdravstva v Pomurju«, razstavna zbirka »Plemiške družine v beltinskem gradu« z grofičnim salonom, razstavnimi in poročni prostori, ZTKŠ Beltinci s turistično informativno pisarno ter restavracija. V parku pred gradom je postavljena razstava starih koles, ki pripoveduje zgodbo o razvoju kolesa.

CERKEV SV. LADISLAVA

Ena najpomembnejših znamenitosti občine je beltinska neobaročna cerkev sv. Ladislava iz l.1742 z grobnico rodbine grofov Zichy, ki so bili zadnji lastniki gradu v Beltincih. Zanimiva je kronologija gradnje cerkve, ki so jo dograjevali v različnih časovnih presledkih vse od leta 1742 pa do 1895. leta. V kapeli, ki jo je dal prizidati grof Avgust Zichy, je zanimiva marmorna renesančna plošča iz 15. stoletja s podobo madone z Jezusom. Grof Zichy je v letih 1890 do 1894 dal na južni strani cerkve postaviti beneški studenec z obrisih osmih grbov na zunanjih stenah in spomenik sv. Teodora.

OBČINA TURNIŠČE

RASTIŠČE SIBIRSKÉ PERUNIKE

Na močvirnem travniku v Nedelici in na močvirnem travniku na levem bregu reke Ledave, v bližnji okolici OŠ Turnišče na zaščitenem – varovanem rastišču, se lahko naučite lepote, ki nam jih podarjajo zaščiteni sibirski perunika, močvirski svišč. Habitat travnik je naravni spomenik. Dovoljen je v uporabo za učni prostor in kot turistična točka z vzgojno-izobraževalnim ciljem.

CERKEV MARIJINEGAVNEBOVZETJA

Turniška župnijska cerkev je znana romarska cerkev v tem delu Slovenije. Tu se 15. avgusta, ob prazniku Marijinega vnebovzetja, zbere veliko ljudi. V sedanjo močno razgibano in razčlenjeno stavbo sta združeni dve vzporedni cerkvi s skupno vmesno steno; stara romanska gotska cerkev in nova župnijska cerkev, dokončno zgrajena leta 1915. Kulturno zgodovinsko in arhitekturno je pomembna stara cerkev, katere najstarejši del je star več kot 700 let. Pred tem je na tem območju, v središču tedanjega naselja Črnc, zelo verjetno obstajala še kakšna cerkev, saj je bilo staro prafarno središče Črnc del zagrebške škofije, ustanovljene leta 1094, vendar pa o tem ni pisnih virov, prav tako pa ni spomeniško ohranjena in arheološko ugotovljena.

ČEVLJARSKI MUZEJ

Čevljarski muzej je bil ustanovljen 1979 leta v čast vsem čevljarjem, ki so takrat delovali na tem območju in so pomembno vplivali na razvoj samega kraja. Na nastanek čevljarskega muzeja so vplivali čevljarski ceh ter industrija obutve Planika. Muzej je postavljen v pravi prekmurski hiši, pokriti s slamo. V prav takšnih hišah so imeli nekoč čevljarji svoje delavnice, katere niso bile namenjene le za opravljanje čevljarske dejavnosti, v hiši je namreč bil prostor v katerem se je zadrževala cela družina, v tem prostoru so jedli in spali. Razporeditev in ureditev hiše je bila podobna kot predstavlja muzej. V muzeju lahko vidite veliko orodja in pripomočkov s katerimi so čevljarji izdelovali svoje čevlje. V samem muzeju so razstavljeni čevlji in stroji, s katerimi so šivali čevlje, vendar so slednje začeli uporabljati šele v 19. stoletju.

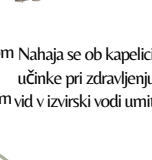
OBČINA DOBROVNIK

BUKOVNIŠKO JEZERO

Je akumulacijsko jezero, leži na površini 8 ha. Jezero obdaja gozd, na območju katerega je označenih 26 energetskih točk blagodejnega energetskega sevanja. Na jezeru je tudi možnost ribolova in kampiranja.

IZVIR SV. VIDA

Nahaja se ob kapelici Sv. Vida. Pravijo, da ima voda iz tega izvira energijsko moč ter zdravilne učinke pri zdravljenju vida, sluha, prebavil, živčevja in kože. Po izročilu se moramo za boljši vid v izvirski vodi umiti oči.

NARAVNA IN
KULTURNA
DEDIŠČINA
OBMOČJA LAS
PRI DOBRIH
LJUDEH

PO POTEH NARAVNE IN
KULTURNE DEDIŠČINE PRI
DOBRIH LJUDEH

AMPelografski vrt

Ampelografski vrt vrst stoji na Popovem bregu, nad Dobrovnikom, kjer je tamkajšnje društvo vinogradnikov. Občina Dobrovnik je poleg ostalih gospodarskih in turističnih zanimivosti, poznana tudi po vinogradništvu.

Ampelografski vrt je nastal po zamisli Društva vinogradnikov Dobrovnik leta 1999. Z vrhom se omogoča vinogradnikom in ostalim zainteresiranim proučevanje izvora in klasifikacije vinske trte po filogenetskem in ontogenetskem razvoju ter "v živo" predstavitev posameznih žlahtnih in drugih vinskih trt na različnih podlagah.

PARK PRIJATELJSTVA

Obmejna regija odpira brezmejna obzorja in ustvarja brezmejna prijateljstva. Na območju slovensko-madžarske zelene meje med naseljena Žitkovi in Bódeháza so leta 2004 v sklopu slavnostne prireditve odprli Park prijateljstva Hetés. To območje je nekoč predstavljalo obmejni pas, danes pa ima popolnoma novo podobo in je priljubljena izletniška točka ter prostor za različne prireditve. Park je simbol sožitja in solidarnosti med sosednjima naseljenjema. Zanimivost parka je skulptura, imenovana Brezmejna ptica, ki predstavlja svobodo in je izdelana iz ostankov bodoče žice, ki je bila del nekdanje železne zavesne med naseljenjema. Spomenik je delo umetnikov Anite Balog in Lászla Arvaja.

OBČINA KOBILJE

HRIB SVETEGA MARTINA

Ena od glavnih znamenitosti v Kobilju je kapelica KRALJICE MIRU, ki stoji na griču sv. Martina in sicer poleg še obstoječega znamenja, ki je ostalo od samostana, ki naj bi stal na tistem mestu. Samostan je bil zrušen ob turških vpadih, za katere priča tudi še do sedaj ohranjeno ime "tůrek temetiesh" (turško pokopališče). V bližini kapelice je redko drevo SKORSŠ, ki je eno najstarejših vrste v Sloveniji. Prav tako je Kobilje znano še po drugem redkem drevesu, ki pa raste v vasi pri cerkvi z imenom BREK.

PANONSKA DOMAČIJA

Duh Časa se zrcali v starih prekmurskih hišah, ki nas kot zgodovinska knjiga poučujejo o preteklosti prekmurske ravnice. Ena od teh hiš, panonska domačija št. 66, je biser panonske arhitekture in je vsekakor vredna ogleda. V njej delujeta informacijski center in prva Telehiša v Sloveniji, kjer je obiskovalcem na voljo računalnik in internet. V terasasti zgradbi je postavljena lokalnozgodovinska zbirka. V kuhinji je ob kuhinjski opremi zanimiv tudi večnamenski štedilnik. Muzejska zbirka je v eni od sob, ki jo tudi danes ogrevajo z lončeno pečjo. Razstavljeni so stroji, ki so jih uporabljali v tem koncu ter tudi stari dokumenti in kovanci.

OBČINA ČRENŠOVCI

ROMSKI MUZEJ

Prvi romski muzej v Sloveniji je bil odprt 11. septembra 2003. V njem so zbrani eksponati iz obdobja naselitve prve romske družine na območje Kamencev. Obiskovalci lahko spoznajo nekdanji romski način življenja, si ogledajo demonstracijo tradicionalnih romskih obrti ter prisluhnejo legendam, preko ustnega izročila.

NEKDANJI SAMOSTAN REDOVNIC

V Žižkih je nekdanji samostan redovnic, oz. šolskih sester. Leta 1928 so sestre zraven katrnatne osnovne šole kupile zemljišče, najele posojilo od takratne Črenšovske hranilnice, katere ustanovitelj je bil Jožef Klekl in začele z gradnjo. Z leti so vse dolg poravnale. Sestre so med leti 1920-1948 poučevale šoloobvezne otroke in prirejale številne gospodinjsko - gospodarske tečaje. Samostan in tamkajšnja šola sta postale žarišče kulturno prosvetne dejavnosti.

Po koncu 2. svetovne vojne so morale oditi, šolo pa so uklinili zaradi izgradnje šole v Črenšovcih.

TINEKOV BROD

Ime je dobil po Martinu Pozdercu, po domače Tineku, ki se je z brodarjenjem ukvarjal že od mladih let, saj so imeli mlin že njegovi starši. Tinek je prevažal potnike, živino in tovor čez reko dokler niso čez reko zgradili mostu. Kmetje so imeli zemljo na obeh straneh reke Mure, zato je bilo nekoč prometa veliko. Leta 2009 so začeli ponovno brodariti in še danes vozi na relaciji Gomja Bistrica – Mota ter povezuje Prekmurje in Prlekijo. Ima nosilnost 8 ton, uporablja se pa za prevoz pešcev, kolesarjev pa vse do osebnih vozil in traktorjev. Je edini zasebni most čez Muro pri nas. Zraven broda je postavljen gostinski obrat, na obrežju pa obiskovalce pozdravlja lesena podoba brodarja Tineka in njegovega zvestega spremljevalca psa Flokija.

Na robu Črenšovcev je neoromanska župnijska cerkev sv. Križa iz 19. stoletja, ki v naselju predstavlja najmočnejši in najstarejši objekt. Župnija Črenšovci je bila ustanovljena leta 1807 in je vključevala Črenšovce, Trnje, Žizke ter vse tri Bistrice. Zaradi naraščajočega števila prebivalstva so v letih 1857-1860 pod vodstvom župnika Matije Borovnjaka zgradili in opremili sedanjo cerkev. Leta 1860 jo je posvetil sombatski škof Szenczy Ferenc. Cerkev je bila temeljito obnovljena v letih 2005-2010. Pred njo rastejo stoletna mogočna drevesa. Ob župnijski cerkvi stoji župnijski dom Svete družine, v katerem je sedež Zavoda Svete družine Črenšovci. Tu najdemo stalne razstave o Francetu Čiganu, Jožefu Kleklu st., Danijelu Halasu ter Kleklovo knjižnico.

OBČINA ODRANCI

CENTER KULTURNE DEDIŠČINE

Prekmurska hiša, potočni mlin, muzej kovaštva, žganjame in kmečkega orodja

CERKEV SV. TROJICE

Cerkev svete Trojice je delo enega najpomembnejših slovenskih arhitektov Jožeta Plečnika. Načrti so bili gotovi že leta 1946, ampak oblasti gradnje niso dovolile, gradbeni material so odpeljali, duhovnika pa so zaprli. Obredi so 18 let potekali v leseni cerkvi. Sedanja osmerokotna cerkev so zgradili šele leta 1967. Med gradnjo kupole se je zgodila nesreča, ki je terjala osem žrtev. Leta 2006 so po njih poimenovali stebre cerkve. Freske cerkve (220 m2) so delo duhovnika Staneta Kregarja. Orgle so iz leta 1997, zvonovi pa iz leta 2004. Od leta 2000 je cerkev romarska cerkev.

EDINA ODRANSKA BUKEV

POTOČNI MLIN

Edini desni vodotok Ledave je potok Črnc, ki 25 km vijuga med prekmurskim gričevjem. Nekoč je na njem delovalo več vodnih mlinov. V Odrancih so v bližini preteklosti na mestu nekdanjega vodnega mlina zgradili nov, leseni mlin, in sicer kopijo starega. Namen postavitve mlina je bil, da bi ohranili kulturno dediščino. Sama zgradba in oprema je dokaj preprosta. Par vodnih kamnov poganjata dve hrastovi kolesi. V mlinu so oblikovali več prostorov, posebno skladišče za pšenico in gotovo moko ter sobo za mlinarja. Obiskovalce pričaka iz lesa izrezljan mlinar z loparjem v roki.

OBČINA VELIKA POLANA

DOMAČIJA MIŠKA KRANJCA

Miško Kranjec (1908-1983) eden najplodnejših slovenskih pisateljev 20. stoletja se je rodil v prekmurski, kmečki družini v Veliki Polani. Prve svoje novele je začel objavljati leta 1930 v slovenskem knjižnem jeziku. Svoje teme je črpal iz Prekmurja, iz življenja tamkajšnjih ljudi, kmetov, ki so se vsak dan borili za preživetje. V pisateljevi rojstni hiši v Veliki Polani so uredili razstavo. Ob osebnih predmetih pisatelja so razstavljeni njegovi rokopisi, knjižnica in pisarnja, ki so jih o njem napisali drugi pisatelji. Na ogled so tudi Kranjčeve oljnathe slike in fotografije. V muzeju lahko kupimo tudi lokalne spominkke.

COPEKOV MLIN

Pomembna izletniška točka v Mali Polani na obrobju Polanskega loga je Copekov mlin. Pomembna točka iz vojnih časov, ko je bil tu ustanovljen odbor OF in ostal edini, ki ni bil nikoli odkrit s strani sovražnika. Danes je to edini ohranjeni mlin na potoku Čmucu. Včasih je bilo na dolžini 5 kilometrov na potoku Čmucu pet takih mlinov, danes je ohranjen le še ta. Mlin je znan tudi kot edini ohranjeni tovrstni predindustrijski mlin, katerega obnovo je podprla tudi Evropska unija. Po obnovi je mlin dobil tudi mlinarja, zato kolo obratuje se zdaj. Tehniški objekt je zaščiten kot zgodovinski spomenik, vsekakor pa je pomemben tudi kot pristen primer ekološke dediščine.

Partnerji operacije:

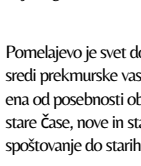

KULTURNO DRUŠTVO "ŠTEFAN RAJ" TURNIŠČE

PARK DEŽELA ŠTORKEJ

Park Dežela Štorckelj se nahaja v središču vasi Velika Polana. V parku rastejo različne avtohtone rastlinske in drevesne vrste - travniško rastje, bela vrba, hrast dob, šipek, topol, črna jelša, ... značilne za naš močvirnati svet. V parku se nahaja tudi Štrkova izobraževalna pot, ki vam bo ponudila bogate informacije o beli štorckli in ostalih znamenitostih in zanimivostih občine. Vasi Velika in Mala Polana pa sta tudi nosilki naslova EVROPSKA VAS ŠTORCKELJ, katerega jima je l. 1999 podelila Evropska fundacija EUONATUR. Velika in Mala Polana imata največ gnezdišč bele štorcklje v Sloveniji.

POMELAJ

Pomelajevo je svet dobrega. Središče tega sveta je stara, spomeniško zaščiten domačija sredi prekmurske vasi Mala Polana. Pomelajevo domačija (po domače: Sabolova domačija) je ena od posebnosti območja, ki skupaj s piticami iz Evropske vasi štorckelj povezuje nove in stare čase, nove in stare priložnosti ter hkrati ohranja dušo iz pisateljskih del Miška Kranjca in spoštovanje do starih spretnosti in veščin.

OBČINA LENDA VA

KAPELICA SVETE TROJICE

Kapela svete Trojice, ki varuje mesto, stoji sredi prijaznih vinogradov in kot ponosen bel stražar zre na Lendavo pod seboj. Nekoč je na tej, za zaščito mesta pred napadalci strateško pomembni točki, stala vojaška postojanka. Zaradi njene skrbno izbrane lege je niti Turki v času napadov v l. 16. in 17. stoletju niso mogli zavzeti. Hvaležni verniki in ugledna družina Gludovčaz so leta 1728 na hribu Čonka (madž. Csuka-domb) zgradili kapelo Svete trojice, v kateri je na ogled mumificirano telo vojskovodje Mihaela Hadika, ki je bil eden največjih junakov iz bojev v Turki. Okoliščine njegove smrti še do danes niso povsem jasne. Apenčasta zemlja in izredno zračna grobnica sta pripomogli, da se je telo v grobnici pod kapelo naravno mumificiralo. V kapeli se izvaja bogoslužje le dvakrat letno, ob nedelji svete Trojice in prazniku angelov varuhov. Okrog kapele leži najstarejše pokopališče v Lendavi, kjer lahko občudujemo umetniško izdelane nagrobnike.

LENDAVSKI GRAD

Lendavski grad stoji nad starim delom mesta na strmem hribu, ki se dviga med slikovitimi vinorodnimi griči na nadmorski višini 266 m. Grad v zdajšnji obliki je nasledil srednjeveški grad, ki je stal prav na tem mestu. Prvotnega so zgradili v 12. stoletju, o čemer naj bi pričale freske v grajski kapelici. Lendavski grad je prvič omenjen v darilni listini leta 1192. Skozi leta je grad večkrat spremenil svojo podobo, predvsem v času vladavine rodbine Bánffy. V tistem času so na tem območju pustošili Turki, a jim lendavskega gradu ni uspelo nikoli zavzeti. Grad je v teh napadih utrpel precejšnje poškodbe, zato so ga zadnji lastniki, plemiška družina Esterházy, iz hvaležnosti do cesarja Leopolda I. leta 1712 obnovili in prezidali v obliki črke L. Zadnjo večjo spremembo je grad doživel v 19. stoletju, ko so ga temeljito obnovili. V njegovih prostorih ima sedež Galerija-Muzej Lendava, ustanovljena leta 1973.

SINAGOGA IN JUDOVSKO POKOPALIŠČE

Leta 1866, v času službovanja rabina Mojzesa Schacherlsa, so začeli graditi sinagogo, ki stoji še danes in je poleg mariborske edina v Sloveniji. Preprosto, a vendar čudovito enonadstropno monolitno zgradbo na skoraj kvadratni osnovi pokriva štirikapnica, fasado pa členijo le pilastri in konkavni venec pod streho. Kot sakralni objekt je sinagoga delovala do leta 1944, ko so po izgonu Judov verske obrede opustili. Danes krasi notranjost šest v pozlato odelih železatih kaneliranih stebrov s korintskim kapitelom, ki podpirajo galerijo. Od prvotne opreme je ostala le še ura. Po desetletjih degradacije je bila sinagoga v devetdesetih letih 20. stoletja prenovljena in danes služi kot razstaveni ter prireditveni prostor. V letu 2013 je bila razglašena za vseslovenski muzej holokavsta. Judovsko pokopališče je v Dolgi vasi. Tam lahko vidimo 128 nagrobnikov z napisi, pokopališče pa se deli na tri dele in je spomeniško zaščiten, prav tako sinagoga. V Lendavi je delovala tudi judovska šola, stavbo so leta 1999 podili.

